

**ПРОФЕСИОНАЛНА ГИМНАЗИЯ ПО ИКОНОМИКА
"АЛЕКО КОНСТАНТИНОВ"
ГРАД КЪРДЖАЛИ**

6600 гр. Кърджали,
кв "Веселчане"

тел./факс: 0361/6-24-79; тел:6-23-12, 6-23-11
e-mail: info-909108@edu.mon.bg; pgk_2004@abv.bg
www.pgikj.com

Програмата е приета на Педагогически съвет – Протокол №13 от
14.09.2026г и утвърдена със Заповед № 1-1 от 15.09.2026г.

МЕХАНИЗЪМ

ЗА ОСИГУРЯВАНЕ НА ПОДКРЕПА ЗА ЛИЧНОСТНО РАЗВИТИЕ НА УЧЕНИЦИТЕ

I. ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Чл. 1. Настоящият механизъм регламентира организацията, реда, условията и отговорностите при осигуряване на подкрепа за личностно развитие на учениците в ПГИ „Алеко Константинов“ гр. Кърджали

Чл. 2. Механизмът се прилага в съответствие със Закона за предучилищното и училищното образование, Наредбата за приобщаващото образование и останалите действащи нормативни актове в областта на приобщаващото образование.

Чл. 3. Подкрепата за личностно развитие се осъществява с цел създаване на подходящи условия за пълноценно участие на всеки ученик в образователния процес и развитие на неговия потенциал.

Чл. 4. При осигуряване на подкрепата се спазват принципите на:

1. Равен достъп до образование;
2. Недопускане на дискриминация;
3. Зачитане на индивидуалните потребности и възможности на ученика;
4. Активно участие на ученика и родителя;
5. Екипност и междуинституционално взаимодействие;
6. Ранно идентифициране на затрудненията;
7. Превенция на риска от отпадане от училище;
8. Позитивен подход и подкрепяща образователна среда.

II. ЦЕЛИ НА МЕХАНИЗМА

Чл. 5. Основните цели са:

1. Осигуряване на подкрепа за личностното, социалното и образователното развитие на всеки ученик.
2. Ранно идентифициране на затруднения и рискови фактори.
3. Предоставяне на адекватна подкрепа съобразно индивидуалните потребности.
4. Развитие на силните страни, способностите и интересите на учениците.
5. Повишаване на мотивацията за учене и участие в училищния живот.
6. Превенция на агресивното и рисковото поведение.
7. Превенция на отпадането и преждевременното напускане на училище.
8. Подпомагане на социалната адаптация и интеграция на учениците.
9. Създаване на ефективно партньорство между училището, семейството и институциите.

III. ВИДОВЕ ПОДКРЕПА

Чл. 6. Подкрепата за личностно развитие е:

1. **Обща подкрепа за личностно развитие;**
2. **Допълнителна подкрепа за личностно развитие.**

Чл. 7. Общата подкрепа за личностно развитие може да включва:

1. Екипна работа между учителите и другите педагогически специалисти;
2. Допълнително обучение по учебни предмети;
3. Консултиране на учениците;
4. Занимания по интереси;
5. Кариерно ориентиране;
6. Дейности за превенция на насилието и преодоляване на проблемното поведение;
7. Психологическа и педагогическа подкрепа;
8. Логопедична подкрепа при необходимост;
9. Дейности за развитие на социални и личностни умения;
10. Подкрепа на ученици с изяви дарби;
11. Други дейности, определени съобразно потребностите на учениците.

Чл. 8. Допълнителната подкрепа се предоставя на ученици при установена необходимост и може да включва:

1. Работа по конкретен случай;
2. Психологическа подкрепа;
3. Логопедична и друга специализирана подкрепа;
4. Ресурсно подпомагане;
5. Рехабилитация;
6. Специализирани дейности при необходимост;
7. Други форми на подкрепа съобразно индивидуалните потребности.

IV. ОРГАНИЗАЦИЯ НА ПОДКРЕПАТА

Чл. 9. Директорът:

1. Организира цялостния процес по предоставяне на подкрепа;
2. Определя със заповед координатор на екипите за подкрепа;
3. Определя екипи за подкрепа при необходимост;
4. Осигурява условия за работа на педагогическите специалисти;
5. Контролира изпълнението на дейностите;
6. Осъществява взаимодействие с други институции.

Чл. 10. Координаторът:

1. Координира дейностите за обща и допълнителна подкрепа;
2. Организира взаимодействието между педагогическите специалисти;
3. Подпомага класните ръководители и учителите;
4. Координира работата с родителите;
5. Следи за изпълнението на планове за подкрепа;
6. Организира проследяване на резултатите;
7. Предоставя информация на директора за напредъка и възникнали проблеми.

Чл. 11. Класният ръководител:

1. Наблюдава развитието и поведението на учениците;
2. Идентифицира ранни признаци на затруднения;
3. Поддържа контакт с родителите;
4. Организира обсъждане на проблемите с педагогическите специалисти;
5. Участва в планирането и реализирането на подкрепата;
6. Проследява напредъка на ученика.

V. ИДЕНТИФИЦИРАНЕ НА ПОТРЕБНОСТИТЕ

Чл. 12. Потребност от подкрепа може да бъде установена чрез:

1. Наблюдение на ученика;
2. Анализ на резултатите от обучението;
3. Анализ на отсъствията;
4. Наблюдение на поведението;
5. Информация от родителя;
6. Информация от ученика;
7. Информация от педагогически специалист;
8. Сигнали за риск от отпадане;
9. Данни за социални, емоционални или комуникационни затруднения;
10. Информация от други институции или специалисти.

Чл. 13. При установяване на потребност педагогическият специалист информира класния ръководител и/или координатора.

Чл. 14. Координаторът организира обсъждане на конкретния случай и определяне на подходящи мерки за подкрепа.

VI. РЕД ЗА ПРЕДОСТАВЯНЕ НА ПОДКРЕПА

Чл. 15. Процесът включва следните основни етапи:

1. Установяване на потребността;
2. Събиране и анализ на информация;
3. Съсъждане на случая;
4. Информирание и включване на родителя;
5. Определяне на вида подкрепа;
6. Планиране на конкретни дейности;
7. Определяне на отговорни лица и срокове;
8. Реализиране на подкрепата;
9. Проследяване на резултатите;
10. Оценка на ефективността;
11. Актуализиране на мерките при необходимост.

Чл. 16. При необходимост от допълнителна подкрепа се извършва оценка на индивидуалните потребности съгласно действащата нормативна уредба.

Чл. 17. За учениците, за които се предоставя допълнителна подкрепа, се организира работа на екип за подкрепа за личностно развитие.

Чл. 18. Екипът разработва и реализира план за подкрепа, съобразен с индивидуалните потребности на ученика.

VII. РАБОТА С РОДИТЕЛИТЕ

Чл. 19. Родителите се включват като партньори в процеса на подкрепа.

Чл. 20. Училището:

1. Информира родителя за установените потребности;
2. Предоставя информация за предприетите действия;
3. Обсъжда с родителя възможните мерки;
4. Насърчава участието на родителя в реализирането на подкрепата;
5. Поддържа постоянна обратна връзка относно развитието на ученика.

VIII. ПРЕВЕНЦИЯ НА РИСКА ОТ ОТПАДАНЕ

Чл. 21. Училището предприема своевременни мерки при наличие на:

- Системни отсъствия;
- Ниска мотивация за учене;
- Значителни затруднения в обучението;

- Проблеми в поведението;
- Конфликти с връстници;
- Социални и семейни затруднения;
- Риск от отпадане.

Чл. 22. Мерките могат да включват:

1. Индивидуални консултации;
2. Допълнително обучение;
3. Психологическа и педагогическа подкрепа;
4. Работа с родителя;
5. Включване в занимания по интереси;
6. Взаимодействие с други институции;
7. Други подходящи дейности.

IX. ПРОСЛЕДЯВАНЕ И ОЦЕНКА

Чл. 23. Ефективността на предоставената подкрепа се проследява чрез:

1. Учебните резултати;
2. Посещаемостта;
3. Поведението;
4. Участието в учебния процес;
5. Социалната адаптация;
6. Обратната връзка от ученика;
7. Обратната връзка от родителя;
8. Наблюденията на педагогическите специалисти.

Чл. 24. При липса на достатъчен напредък се предприемат коригиращи действия и при необходимост се актуализира планът за подкрепа.

X. ДОКУМЕНТИРАНЕ

Чл. 25. Дейностите по предоставяне на подкрепа се документират съгласно действащите нормативни изисквания.

Чл. 26. В училището могат да се използват следните вътрешни документи:

- ✓ сигнал/карта за установена потребност от подкрепа;
- ✓ протокол от обсъждане на случай;
- ✓ план за обща подкрепа;
- ✓ план за подкрепа;
- ✓ график за консултации;
- ✓ карта за проследяване на напредъка;
- ✓ отчет за извършените дейности;
- ✓ протокол от среща с родител;

- ✓ други документи, утвърдени от директора.

XI. ОТГОВОРНОСТИ

Чл. 27. Всички педагогически специалисти носят отговорност за своевременното идентифициране на потребностите на учениците и за участието си в процеса на подкрепа.

Чл. 28. Не се допуска ученик да бъде изолиран или поставян в неблагоприятно положение поради неговите индивидуални потребности.

Чл. 29. Информацията, свързана с учениците и предоставяната подкрепа, се обработва при спазване на изискванията за защита на личните данни и конфиденциалност.

XII. ИНДИКАТОРИ ЗА ЕФЕКТИВНОСТ

Ефективността на механизма се оценява чрез:

Индикатор	Измерване
Намаляване на неизвинените отсъствия	-сравнение на данните за периода
Подобряване на учебните резултати	-текущи и срочни резултати
Подобряване на поведението	-наблюдение и обратна връзка
Повишена мотивация	-участие в учебни и извънкласни дейности
Подобрена социална адаптация	-наблюдение и анкети
Активно участие на родителите	-брой и качество на проведените срещи

Устойчивост на постигнатите резултати последващо проследяване

XIII. ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 1. Настоящият механизъм се приема от педагогическия съвет и се утвърждава със заповед на директора на училището.

§ 2. Механизмът се актуализира при промени в нормативната уредба или при установена необходимост.

ПРИЛОЖЕНИЕ 1

Карта за първоначално идентифициране на потребност от подкрепа

Име на ученика:

Клас:

Класен ръководител:

Дата:

Наблюдавана потребност:

- ☐ обучителни затруднения
- ☐ чести отсъствия
- ☐ проблеми с мотивацията
- ☐ поведенчески затруднения
- ☐ емоционални затруднения
- ☐ трудности в общуването
- ☐ конфликти с връстници
- ☐ риск от отпадане
- ☐ изявени способности/таланти
- ☐ други:

Кратко описание:

.....

.....

Предложени първоначални мерки:

.....

.....

Учител/специалист:

Подпис:

ПРИЛОЖЕНИЕ 2

План за подкрепа

Ученик:

Клас:

Период на подкрепата:

Установена потребност	Цел	Дейности	Отговорно лице	Срок	Очакван резултат
-----------------------	-----	----------	----------------	------	------------------

Проследяване на напредъка:

.....

.....

Заключение:

- ☐ постигнат е значителен напредък
- ☐ постигнат е частичен напредък
- ☐ няма достатъчен напредък
- ☐ необходима е промяна на мерките

Дата:

Подписи на участниците:

.....

ПРОГРАМА

към механизма за осигуряване на подкрепа за личностно развитие на учениците чрез „Изкуството да общуваме – справяне с агресията и тормоза“

1. Цел

Основната цел на програмата е създаване на сигурна, позитивна и подкрепяща училищна среда чрез развитие на социалните и емоционалните умения на учениците, формиране на ефективни модели на общуване и превенция на агресивното поведение, тормоза и конфликтите между учениците.

2. Основни задачи

- Формиране на умения за конструктивно общуване и активно слушане.
- Разпознаване и изразяване на собствените емоции по приемлив начин.
- Развитие на емпатия, толерантност и уважение към различията.
- Усвояване на стратегии за мирно разрешаване на конфликти.
- Превенция и ограничаване на проявите на физическа, вербална, психологическа и онлайн агресия.
- Повишаване на чувството за сигурност и принадлежност към училищната общност.
- Подкрепа на учениците, които проявяват агресивно поведение, както и на учениците, станали обект на тормоз.
- Активно включване на родителите в процеса на превенция и подкрепа.

3. Целеви групи

Програмата е насочена към:

- всички ученици, като превантивна мярка;
- ученици с повишен риск от агресивно или конфликтно поведение;
- ученици, преживели тормоз или насилие;
- ученици, които са свидетели на прояви на тормоз;
- ученици с трудности в общуването и социалната адаптация;
- родители и педагогически специалисти.

4. Основни направления на работа

4.1. „Познавам себе си“

Работа върху самооценката, емоционалната грамотност, разпознаването на емоции и осъзнаването на личните потребности.

4.2. „Разбирам другия“

Развитие на емпатия, толерантност, уважение и приемане на различията.

4.3. „Общувам без агресия“

Усвояване на умения за активно слушане, използване на „Аз-послания“, уважително изразяване на мнение и поставяне на лични граници.

4.4. „Разрешавам конфликтите“

Практическо упражняване на стратегии за разрешаване на конфликти чрез диалог, договаряне и търсене на взаимно приемливи решения.

4.5. „Разпознавам тормоза и знам как да реагирам“

Разграничаване на конфликт, агресия и тормоз; разпознаване на ролите в ситуация на тормоз и формиране на умения за търсене на помощ.

4.6. „Безопасно общуване в интернет“

Превенция на кибертормоза, отговорно поведение в социалните мрежи и безопасно използване на дигиталните технологии.

5. Форми и методи на работа

Подкрепата се осъществява чрез:

- тематични интерактивни занятия;
- дискусии и беседи;
- ролеви игри и проиграване на конфликтни ситуации;
- работа по казуси;
- арттерапевтични и творчески дейности;
- упражнения за емоционална саморегулация;
- групов и индивидуална работа;
- работа по двойки и в малки групи;
- техники за релаксация и овладяване на напрежението;
- „кръг на споделяне“;
- ученически инициативи и кампании срещу тормоза;
- срещи и консултации с родители.

6. Организация на подкрепата

Подкрепата се организира на **три нива**:

Първо ниво – универсална превенция

Работа с всички ученици чрез включване на темите за общуването, емоциите, толерантността и ненасилственото поведение в часа на класа, заниманията по интереси и училищни инициативи.

Второ ниво – целева подкрепа

Работа с ученици или групи ученици, при които са установени трудности в поведението, общуването или взаимоотношенията. Провеждат се допълнителни групови занятия, индивидуални разговори и консултации.

Трето ниво – индивидуална подкрепа

При повтарящи се или по-сериозни прояви се разработва индивидуален план за подкрепа с участие на психолог /педагогическия съветник, класния ръководител, родителите и други специалисти при необходимост.

7. Екип за реализация

В изпълнението на механизма могат да участват:

- директорът;
- педагогическият съветник/училищният психолог;
- класните ръководители;
- учителите;
- координаторът по подкрепа за личностно развитие;
- медицинският специалист, когато е необходимо;
- родителите;
- представители на ученическото самоуправление;
- външни специалисти и институции при необходимост.

8. Дейности

Дейност	Участници	Периодичност	Отговорници
Диагностика на потребностите и взаимоотношенията в класа	Ученици	В началото на учебната година	Психолог/педагогически съветник, класен ръководител
Занятия „Изкуството да общуваме“	Ученици	Месечно/периодично	Психолог/педагогически съветник
Ролеви игри за разрешаване на конфликти	Ученици	Периодично	Психолог/педагогически съветник, класен ръководител
Занятия за превенция на тормоза	Ученици	По график	Екип за подкрепа
Индивидуални консултации	Ученици в риск	При необходимост	Психолог/педагогически съветник
Срещи с родители	Родители	Поне веднъж на срок и при необходимост	Класен ръководител/психолог
Училищни кампании срещу агресията	Цялата училищна общност	През учебната година	Училищен екип
Проследяване на резултатите	Ученици/учители	В края на всеки етап	Екип за подкрепа

9. Индикатори за ефективност

Ефективността на механизма се проследява чрез:

- намаляване на регистрираните случаи на агресия и тормоз;
- намаляване на повтарящите се конфликтни ситуации;
- подобряване на взаимоотношенията в ученическите групи;
- повишаване на уменията за самоконтрол и емоционална регулация;
- повишаване на уменията за конструктивно разрешаване на конфликти;

- повишаване на усещането за сигурност и принадлежност;
- активност на учениците в инициативи за позитивна училищна среда;
- обратна връзка от ученици, родители и педагогически специалисти.

10. Очаквани резултати

В резултат от прилагането на програмата се очаква учениците:

- да разпознават по-добре собствените си емоции и тези на другите;
- да общуват по-уважително и конструктивно;
- да използват ненасилствени стратегии при конфликт;
- да проявяват по-висока степен на емпатия и толерантност;
- да разпознават проявите на тормоз и да знаят към кого да се обърнат за помощ;
- да развият умения за самоконтрол и управление на гнева;
- да се чувстват по-сигурни в училищната среда;
- да участват активно в създаването на позитивен училищен климат.

11. Проследяване и оценяване

В началото и в края на програмата се събира информация чрез анкети, наблюдение, разговори с учениците и педагогическите специалисти, анализ на регистрираните случаи и обратна връзка от родителите.

Резултатите се обсъждат от екипа за подкрепа за личностно развитие и при необходимост се предприемат коригиращи действия – допълнителни групови занятия, индивидуална работа, консултиране на родители или включване на външни специалисти.

12. Принципи на работа

Механизмът се основава на принципите на:

- превенция преди санкция;
- уважение към личността на ученика;
- недискриминация и приемане на различията;
- конфиденциалност;
- активно участие на учениците;
- партньорство между училище и семейство;
- индивидуален подход;
- последователност и устойчивост на подкрепата.

Краен резултат: изграждане на училищна среда, в която учениците се чувстват приети и защитени, умеят да общуват ефективно, да управляват конфликтите без агресия и да търсят своевременно подкрепа при случаи на тормоз и насилие.

Изготвил: Зейние Мехмед